

ja niitä liotettiin neljänneksentunnin mulberry-puun lehdistä puristetussa viileässä nesteessä. Sen jälkeen ne taas kuivatettiin ja käärittiin kokoon ja vietiin talteen.

Huhtikuun alussa, kun mulberry-puu alkoi lehtimään, liotettiin silkkimadon munia jälleen neljänneksentunnin puhtaassa vedessä ja asetettiin avaraan ilmaan kuivaamaan. Sen jälkeen ne peitettiin lämpimillä peitteillä. Monesti kiinalaiset kantoivat niitä rintansa päällä, jotta lämpö olisi varmempi. Erittäin tarkkaa huolta pidettiin siitä, että kaikki madot tulisivat haudetuiksi samaan aikaan, eli tulisivat kaikki olemaan samanikäisiä. Ennen kuin madot olivat täysi-ikäisiä, elivät ne neljän eri horroskauden lävitse, jona aikana ne kasvoivat neljänneksentunnin pituudesta kolmen ja puolen tuuman pituiseksi ja kehittyivät painossa viidentuhannenkin kertaisiksi. Kaiken aikaa näitä matoja ruokittiin hienoksi haketoilla mulberry-puun lehdistä. Täysikasvaneena on silkkimato valmis kehräämään kotelonsa. Nykyaikaisen arvelujen mukaan silkkimato, kehrätessään kotelonsa pyöryttää päätänsä noin kerran sekunnissa ja kaikkiaan 300,000 kertaa ennenkuin kotelo on valmis.

Kun kotelot ovat valmiiksi kehrätyt jätettiin muutamia parhaimpia koteloitteita kehittymään kolperhosiksi suvuun jatkamista varten ja loput asetettiin höyryyn niin kauaksi, että madot kuolivat koteloitteen sisällä. Tämä tehtiin sen vuoksi, että jos madon annettiin kehittyä kotelossa, se pääsi lentämään ulos kotelosta, pilasi se kotelon muodostavan ohueen silkkilangan. Höyryttämisen jälkeen kuivattuina voitiin koteloitteita säilyttää menestyksellisesti vaikka kuukausi kauan.

On hyvin ymmärrettävää, että, vaikkakin kiinalaiset olivat melko korkealla kehitystasolla, olivat heidän työvälineensä sängen vajavaisia ja alkuperäisiä. Vasta silkkiteollisuuden siirtyttyä Eurooppaan, ruvettiin parantamaan kehru- ja kutomovälineitä helpommiksi käyttää ja enemmän aikaa säästäviksi.

Historia ei tarkalleen tiedä kertoa milloin silkin viljelys siirtyi Kiinasta Eurooppaan. Varmuudella kuitenkin tiedetään, että silkkikankaita kuljettiin Kiinasta Välimeren ympärillä oleviin maihin jo niin aikaisin kuin vuonna 400 e. K. Mutta yhdeksän vuosisataa tämän jälkeen silkkiteollisuus edellä mainituissa maissa oli ainoastaan idästä tuotujen pakujen silkkikankaiten purkamista ja uudelleen ohuemmiksi kutomista. Kiinalaiset tekivät kaikkensa pitääkseen salassa silkkimatojen viljelemisen ja kehittämisen. Ja kun ei mitään suoraan kauppayhteyttä ollut Kiinan ja Välimeren välillä, saivat silkkiset roomalaiset silkkinsä Kiinasta Indian ja Persian kautta, jonka takia se oli siihen aikaan sanomattoman kallista, tosiaan niin kallista, että keisareidenkään ei sitä juuri kannattanut itselleen hankkia. Esimerkiksi keisari Aurelius kielsi vaimonsa ostamasta silkkishaalista sen vuoksi, kun se kirjaimellisesti maksol painonsa kulta. Keisari Tacitus julisti lain, jonka mukaan ei silkkiä saanut käyttää sekottamatta sitä joko villalla, hienalla taikka pumpullilla.

Vähitellen levisi silkin viljelyn salaisuus Kiinan ulkopuolellekin. Japaniin se siirtyi Buddhan uakoonnon mukana. Kerrotaan myöskin, että noin v. 289 j. K. silkin viljelyn salaisuus kulki Japaniin neljän kiinalaisen työn mukana, jotka olivat otettut Japaniin viettäviksi. Tyttöjen kuunnaksi sittemmin rakennettiin temppelaitteita, koska he olivat tehneet niin suuren palveluksen Japanin maalle ja kansalle. Kiinasta levisi silkin viljelys myöskin Indiaan, josta se sitten vähitellen ja sangen inuitkaisia teitä siirtyi silloiseen Rooman valtakuntaan, joka käsitti kaikki maat Välimeren ympärillä.

Mutta Rooman valtakunta kukistui samoihin aikoihin ja vasta Kreikan valtakunnan noustua kukoistukseen, alkoi silkin viljelys Euroopassa kehittyä. Myöhemmin tuli Italiasta ja Sisilian saaresta huomattava silkin viljelyn keskus.

Ranskassa kehoitettiin silkin viljelyksellä monta vuosisataa, ennen kuin se siellä alkoi menestymään. Syynä oli tietämättömyys, miten silkkimatoja hoidetaan ja kehitetään, samoin oli vaikea saada mulberry-puun menestymään Ranskassa, jota puulajia ilman eivät silkkimadot voi elää. Keisari Henrik IV. oli henkilö joka varsinaisen silkkiteollisuuden pysyväisesti perusti Ranskaan noin vuoden 1603 paikkeilla. Monet valtion korkearvoiset virkamiehet tekivät myös parhaansa edistääkseen silkkikulttuurin kehitystä silloisessa Ranskassa. Mutta vuonna 1685 valtiollisten selkkausten takia noin 400,000 hugenottia pakeni Ranskasta muihin maihin, etupäässä Englantiin, Sveitsiin ja Saksaan ja veivät mennessään silkin viljelystaidon näihin maihin. Tästä johtui, että tämä teollisuus joutui Ranskassa rappiolle ja otti yli kolmekymmentä vuotta ennen kuin se jälleen siellä alkoi elpää.

Englanti on ammoisista ajoista asti ollut kutomateollisuuden maa. Silkkiteollisuudenkin sinne siirtyttyä se sai erikoisen vauhdin. Englannissaan kehitettiin sekä kehru- että kutomakoneet yhä uudenäkemäisiksi ja ruvettiin niitä siellä käyttämään vesi-, höyry- ja sähkövoimalla. Tästä koneitten kehityksestä Englannissa tehtiin melko tarkkaa selkoa Marxin taloudellissa opissa.

Heti sen jälkeen, kun Amerikkaan oli perustettu ensimmäisiä siirtokuntia, koetti Englannin hallitus lakien avulla pakottaa siirtolaisia kasvattamaan vissin määrän mulberry-puita vissiä eekkerimäärää kohti silkkimatojen kasvattamista varten. Mutta siirtomaitten asukkaat mieluummin kasvattivat tupakkaa, koska se menestyisi paremmin eikä sen viljelemisessä ollut niin tavatonta valvua kuin silkkimatojen ja mulberry-puitten hoitamisessa. Täten silkkiteollisuus ei saavuttanut suurempaa menestystä Amerikassa yhdeksänneksentoista vuosisadan alkupuolelle saakka. Siihen saakka se oli joltentekin harvojen yksilöitten kokeilujen varassa, joka esti silkkiteollisuuden Amerikassa kokonaan kuolemasta, mutta ei saanut suurempaa vauhtiaakaan. Tähän oli syynä kokemusten ja varsinaisten silkkimatojen hoitamisen ja kasvattamisen tarvittavien tietojen puute.

Vuodesta 1835 vuoteen 1840 vallitsi Amerikassa silkin viljelyn aikakausi. Italiasta ja Kiinasta tuotiin suuret määrät mulberry-puun taimia tänne perustettuihin kasvitarhoihin. Kasvitarhojen omistajat käärivät rahaa myymällä mulberry-puun taimia niille, jotka antautuivat yrittämään silkkiteollisuudessa. Vuonna 1873 valittiin kirjeä pankki koko maassa, mutta se ei sanottavasti hidastanut mulberry-puun taimilla keinottelijoita. Mutta vuoteen 1840 mennessä huomattiin, että mulberry-puun ei menestyksensä kuin tämän maan jokaisen eteläisimmässä osassa. Silkin viljelijät kärsivät suuria tappioita, mutta mulberry-puulla keinottelijat olivat jo ehtineet rikastua. Tästäkin näkyy, että Amerika oli jo silloin kehittymässä keinottelijain luvuksi maaksi.

Pian huomattiin, että silkkijä ei ollenkaan kannata viljellä Amerikassa. Täällä alkoivat työläisten palikat nousta liian korkeiksi, joten oli parasta siirtää itse silkin tuottaminen sen alkuperäiseen kotimaahan Kiinaan ja Japaniin ja tuoda se sitten sieltä tähän maahan raaka-aineena kehrättäväksi ja kudottavaksi tä-

Särkynyt onni

(Jatkoo.)

Taistelut jatkuivat. Vielä piti painainen työläsarmita puollaan ylivoimaa vastaan. Vielä oli laaja alue Suomen eteläosassa työväen määräysvallan alaisena. Tätä uhkaama sa olivat nyt pohjalaiset lahtarit ruotsalaisine apureineen pohjoisessa ja saksalaiset hunnijoukot eteläosassa. Suomen työväkeä ympäröi ylivoimainen lauma mustia petoja silmät kiiluen kamalasti pimeydessä odottaen ihmislihaa, verta, verta, verta...

Oli kulunut Onnin kuolemasta jokunen päivä. Oli silu luultu, että valkoiset ihmisryöjät saatauan Onnin ensi näkkäänsä, eivät enää tunkeudu tuonne kaukaiseen salotorppaan sen rauhaa häiritsemään, niin rosvoja kuin ovatkin. Mutta kun peto pääsee ihmislihan ja veren makuun, niin sille ei enää muu kelpaakaan ja onhan tunnettu tosiasia, että porvaristo, niin "sivistynyt" ulkokuori kuin sille onkin, on sata kertaa pahempi julmimpia ja vaarallisimpia petoja, kun yritetään sen rahapussin koskea — ja Suomen porvaristo on tässä suhteessa täydellisesti ihmisryöjien tasolla. — Valkoinen hirmuvalta riehuu koettaen juuriaan myöten nyhtää Suomen maaperästä sen elinvoimaisen kasvin, sosialismin...

Iini istuu synkässä mietteissään yksinäisessä huoneessaan. Lapsi, hänen kallein aarteensa, ainoa muisto Onnista, nukkuu kätkyeessään rauhaansa untaan mitään tietämättä äidin sydänsurusta ja omasta orpoudestaan...

Taas tulevat verenhimoiset lahtarit, ihmisraakalaiset... Taas tapahtuu "valkoisten sankarien" suuri urotyö...

Iimin he vievät väkivalloin metsään, raiskaavat ra'alla tavalla ja sitten ampuvat ja huvikseen pistimillä söhivät... Olihan hän kaunis proletarinainen... Jaska-raakalainen tätäkin tihutyötä johtaa, tienaten itselleen vapauden ristiä...

Porvarillisen 'sivistyksen' korkean

män maan nykyään sangen monipuolisiksi kehittyneillä koneilla.

Japanissa silkkimatojen hoitaminen on enimmäkseen naisten ammatia ja he tekevät työtä aamusta kello viidestä illalla myöhään niin, että tulevat keskimäärin työskennelleeksi 16 tuntia päivässä ja saavat siitä työstä puoleksi kahdesta kolmeen senttiin päivässä Yhdysvaltain rahassa laskettuna. Ja sentään niinkin "sivistyneessä" maassa kuin Italiassa silkin tuottamisen alalla työskentelevät naiset tekevät työtä aamusta auringon noususta iltapimeään saakka ja tulevat saamaan kuudesta seitsemään senttiin päivässä uurastamisensa palkkana! Kelpaahan silkkikutomojen omistajien kuljettaa noista maista niin perin halvalla tuotettuja raaka-aineita. Tämäkin on juuri yksi silmään pistävä seikka osoittamaan kuka se työläisten työn tulokset itselleen ahnehtii. Muun lisäksi tämän pitäisi olla kiittomana kaikille vallituneille työläisille kaikissa maissa muuttamaan tuotannolliset suhteet yhteiskunnassa sellaisiksi, että tuotantovälineitten omistajat eivät saisi tilaisuutta julkeasti ryöstää työntekijöiden työtä. Se onkin mahdollista enään sen jälkeen kun kaikki tuotantovälineet otetaan yhteiskunnan omaisuudeksi.

Yhdysvallat ovat puskeneet itsensä etunenään silkin tuotannossa samoin kuin monilla muilla teollisuusaloilla. Täällä ovat maailman suurimmat ja monipuolisimmat silkkitehtaat, mutta niitten olemassa-olo riippuu vain ihmäisten kehityksestä ylen takapajulla olevien työläisten — etupäässä naisryöläisten — kärsivällisestä uurastamisesta maailman suurteollisuuden hyväksi.

L. G.

"kulttuurin" puolesta taistellaan... Viimeisinä sanoinaan oli Iini lausunut:

"Vielä kerran tulee teidänkin vuoronne! Ettekö näe Damokleen miekkaa, joka aivan liki päättänne riippuu! Ja kerran se putoaa, putoaa varmasti! Jokainen teidänlaisten lahтарыoistojen mustä tihutyö lähentää omaa tuhoanne, tämän kiroton saastaisen rosvojärjestelmän tuhoa!"

Sitten oli taannoksiin mennyt. Rosvot olivat vain ilkkunon "punikin järjelle." Tässä porvariston ihmisyytä.

Pieni lapsi jäi kaukaisen salotorpan sänkyyn — kuolemaan nälkään. Kesällä muutamat kylän maaparoonin metsästystoverit olivat löytäneet pienen tuvan metsän siimeksessä ja sängyssä lapsen luurangon... "Oliko niillä punikkiröistöllä penikka-käki!" oli paroni halveksen huudanut. "Olipa hyvä että kuoli!"

Tämän kirjottaja näki Jaskan v. 1921. Hän kerjuulla kulki, urotöitänsä kerskui... Ja ohranan jäsenlipku hänellä oli osoittamassa mikä Ii-palinen työ oli hänen tehtävänsä... Joku työtön lutka retkahteli hänen mukanaan talosta toiseen lapsi sylissä...

Kapitalistinen järjestelmä, jonka puolesta Jaska oli urhoollisesti taistellut ja joistavia "urotöitä" tehnyt, oli hänet ajanut kerjuulle leipäänsä ansaitsemaan. Mutta palkan se oli myöskin maksanut. Rinnassa roikkui valkoisen ruisun stanislaikka, "vapauden" risti...

Onni ja Iini ovat valkoisen terrorin viattomia uhreja. Mutta suunnaton on niiden työläisten lauma, jotka tuntemattomina vapaussankareina kaatuivat oikeuden ja ihmisyyden puolesta. Valkoisten murhaajien ja taistelurintamalla lahtarisotilaiden valkoisesta kuulasta... Kunnia heille.

Tämä on koruton kertomus, omaa syntä kietään puhuva vainovuodelta 1918. Kaikki työtätekevät ja ihmisyyden ystävät taisteluun rikollisen kapitalismin kukistamiseksi ja uuden proletariaanin sivistyksen luomiseksi vanhan mädäntyneen tilalle!

W. R.

MYYJÄTTÄRIEN PALKAT.

Bostonin kaupungissa työskenteleä arvon mukaan vähittäismyyntikaupoissa myyjinä 22,000 naista.

Massachusettsin työväraato suosittelee tontuneille myyjille \$14.00 viikolta ja alimmaksi viikkopalkaksi \$12.00 joka on ennen ollut \$8.50 viikolta, lisäys ollen 64.7 pros.

Tuskinpa missään muussa työssä työläiset saavat niin pientä palkkaa kuin vähittäismyyntinä. Ei ole ihme jos tutkimukset osoittavatkin, että kaupissa työskentelevät noret työt ovat alittimmat talpumaan prostitusioon y. m. pahaisiin. Heidän toimeentulonsa, taloudellinen asema, jos heillä vähääkään on elämän haluja, pakottaa sivusta hankkimaan lisää palkkaa.

MONESSEN, PA.

Ensi kerran otan kynän käteeni tarkoituksella piirtää jonkun rivin Toverittaren lukijoille.

Osastomme näyttämöllä 15 p:nä huhtikuuta näyteltiin huvinäytelmä "Harha-askeleita". Esittämisen puolesta meni kappale tavallisen hyvin. Yleisöä vaan täytyy vähän moittia, kun eivät olleet saapuneet niin runsaslukuisina haalille kuin oli toivomus.

Naiskomitean kokous oli 17 p:nä huhtikuuta, jossa päätettiin panna keräys toimeen, Toverittaren tilaamista varten muutamille niille henkilöille, joilla ei ole itsellään varallisuutta tilata, mutta haluaisivat mielellään olla Toverittaren lukijoita.

Lydia Hasko.

Muista mitä olet velkaa luokellesi.